

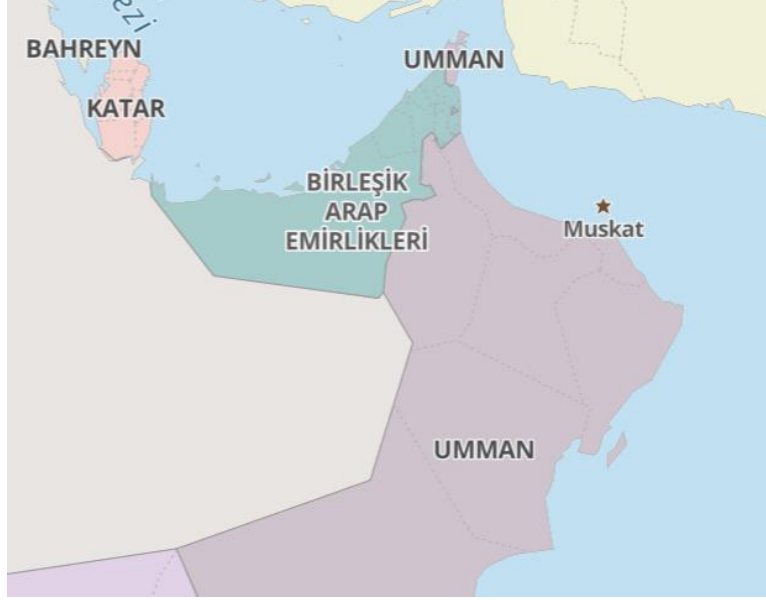

BAE BİLGİ NOTU

TEMMUZ
2023

GÜNCEL VERİLER

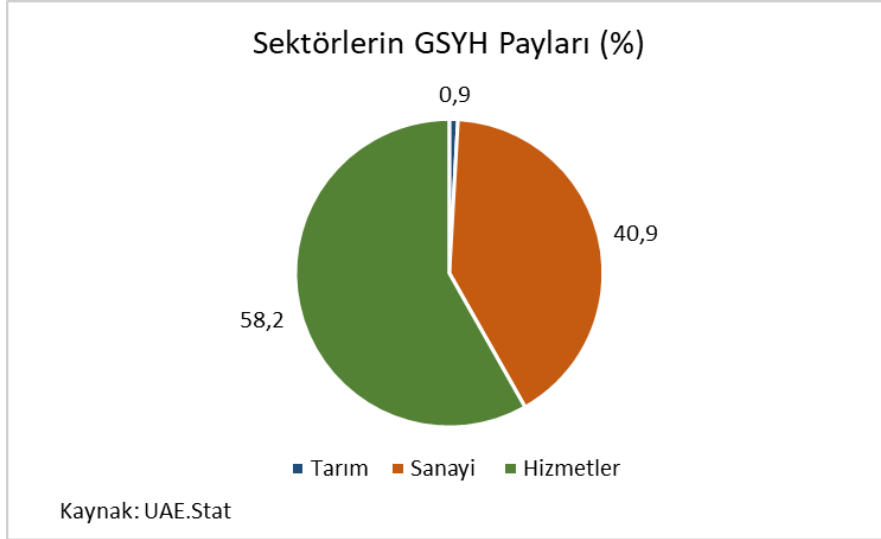
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2021	2022	2023 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	415,0	507,5	499,0
Büyüme	%	3,9	7,4	3,5
Nüfus	Milyon Kişi	9,6	9,9	10,1
Kişi Başı Gelir	USD	43.422	51.306	49.452
Enflasyon	%	-0,1	4,8	3,4
İşsizlik Oranı	%	2,5	2,8	-
Cari Denge / GSYH	%	11,6	11,7	7,1
Bütçe Dengesi / GSYH	%	4,0	9,0	4,3
İhracat	Milyar USD	355	599	-
İthalat	Milyar USD	247	425	-

Kaynak: IMF KEG Ekim 23, Trademap, BAE İstatistik Ofisi

1. BAE EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

1950'lerde petrol bulunana kadar çiftçilik, hurma yetiştiriciliği ve balıkçılığa dayanan BAE ekonomisi, bu dönemden sonra çoğunlukla petrol ve doğal gaz kaynaklı olmaya başlamıştır. Arap dünyasının büyük ekonomilerinden olan ülkede 8,2 trilyon metreküp doğalgaz rezervi, 111 milyar varil ham petrol rezervi bulunmaktadır. BAE, petrol rezervi bakımından OPEC ülkeleri içerisinde 5. sırada yer almaktadır. OPEC+'ın tüm üye ülkeler için üretimi 2022 yılında günde 400 bin varilin üzerinde artırma kararı sonucunda, BAE petrol üretiminin %13 civarında artarak günde 2,7 milyon varil civarına yükselmiştir.

Ülkede tarım yetersiz olduğundan ihtiyaçların büyük kısmı ithalat ile karşılanmakta ve sektör ekonominin yaklaşık %1'ini oluşturmaktadır. Dolayısıyla ülkenin tarım ihtiyacı karşılanamamaktadır. Gıda fiyatlarındaki artışı önlemek ve düzenli gıda arzını sağlayabilmek için BAE, Pakistan ve Sudan gibi ülkelerde tarım yatırımları gerçekleştirmektedir.

Sanayi sektörünü ise büyük ölçüde hidrokarbon oluşturmaktadır. BAE, petrol ve doğal gaz gelirlerine olan bağımlılığını azaltmak için ekonomisini çeşitlendirmeye çalışmakta ve bu doğrultuda birçok özel sektöre teşvik sağlamaktadır. İmalat sanayisi gelişen ülkede diğer alt sanayiler de büyümeye başlamıştır. Gıda, inşaat yapı ve malzemeleri, metaller, elektrik malzemeleri, mobilya, plastikler ve hazır giyim üretimi yapan orta ölçekli sanayi kuruluşları da sektörde pay sahibidir. Sanayi sektörü GSYH'nin %40,9'unu oluşturmaktadır. BAE'de emlak sektörü petrol ve ticaretten sonra gelen başlıca sektör konumundadır. Ayrıca ülkede hizmetler sektörü, havayolu-denizyolu ulaşım, telekomünikasyon ve turizm alanlarında da güçlü bir şekilde gelişmektedir. Hizmetler sektörü ekonominin %58,2'sini oluşturmaktadır.

Ülkede yer altı suları yetersizdir ve su talebinin karşılanmasında güçlükler yaşanmaktadır. Bu nedenle BAE, kullanılan suların %80'ini deniz suyu arıtma tesislerinden karşılamaktadır.

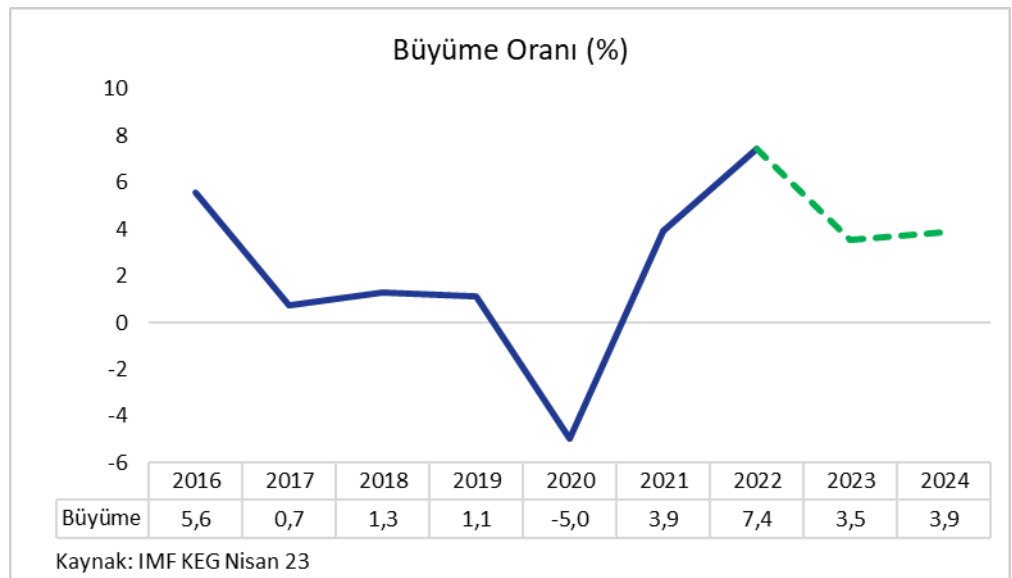
2-BÜYÜME

BAE, 2013-2015 yılları arasında ortalama %5 büyüme kaydetmiştir. 2014 yılında petrol fiyatlarının düşmesi ve petrol gelirlerinin azalması bu yıldan itibaren ülke ekonomisinin büyüme hızını yavaşlatmıştır. 2016 yılı sonrasında petrol dışı sektörlerin büyümesi ve petrol üretiminin artması, ülkeyi kötü senaryolara karşı koruyarak ülkenin nispeten (%0,7) büyümesini sağlamıştır. Takip eden yıllarda büyüme hızı yavaşlayan ülke 2018 yılında %1,3 genişlemiştir.

2020 yılında ise, salgın sebebiyle ülke için yapılan harcamalar, ticaretin zayıflaması ve petrol fiyatlarının düşmesi, ekonomide derin ama geçici bir durgunluk yaşatmıştır. Petrol ve petrol dışı sektörün %6 civarında daralma yaşamasıyla BAE yıl genelinde %5 küçülmüştür. Ülkenin destekleyici makroekonomik politikalar uygulaması ve ertelenen EXPO 2020 ile ilgili turizm ve yerel faaliyetlerde toparlanma yaşanmasıyla desteklenen ekonomik toparlanma 2021 yılında ivme kazanmıştır. Petrol sektörü %3,2 büyürken ülke ekonomisi bu yılda %3,9 genişlemiştir.

2022 yılında Dubai Dünya Fuarı ile ilgili turizm, inşaat ve faaliyetlerdeki güçlü toparlanmanın yanı sıra OPEC+ üretim anlaşmaları doğrultusunda artan petrol üretimi önderliğinde yıl geneli büyüme %7,4 olarak güçlü bir genişleme yaşamıştır.

Petrol GSYH'nin, 2023 yılında Ukrayna savaşına ve salgın sonrası toparlanmaya bağlı olarak %5 büyümesi beklenmektedir. Reel GSYH'nin ise, bahsedilen yıllarda %3,5 büyümesi beklenmektedir. Ancak, daha yüksek petrol üretimi ve hükümetin 2030 yılına kadar imalat sektörünün büyüklüğünü katlama taahhüdü nedeniyle büyümenin daha güçlü olma olasılığı da beklenmektedir.

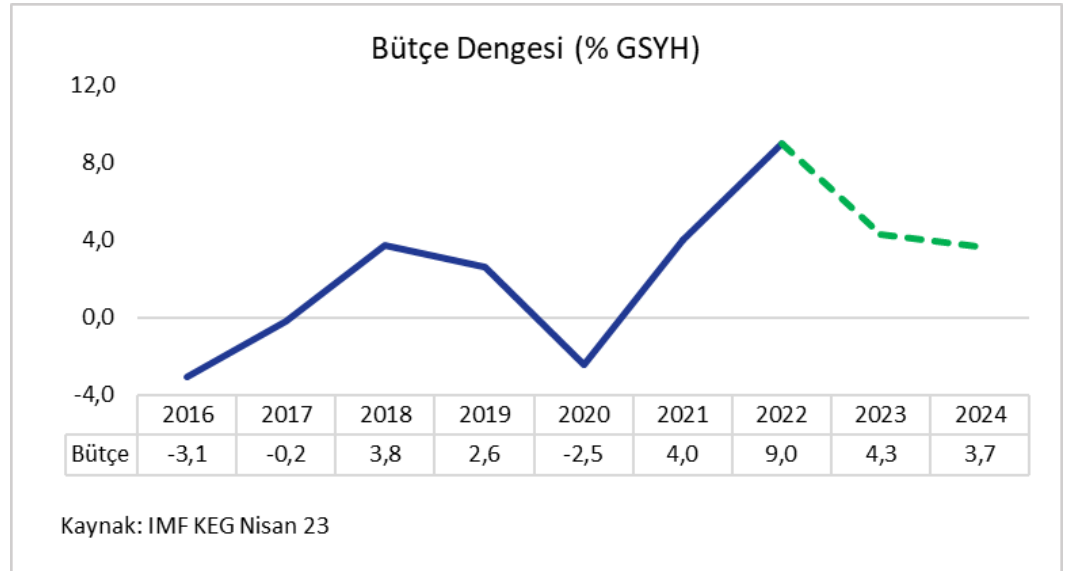
3. BÜTÇE DENGESİ

BAE'nin bütçe gelirleri petrol ve doğalgaz gelirleri ile doğrudan ilişkilidir. 2013 yılında %8,4 bütçe fazlası veren BAE, 2014 yılının ortalarında petrol fiyatlarının dalgalanmaya başlaması ve takip eden yılda gelirlerin düşmesiyle 2015-2017 yılları arasında ortalama olarak GSYH cinsinden %2-%3 civarında bütçe açığı vermiştir.

2018 yılında petrol dışı sektörün yaklaşık %1,3 büyümesi, petrol üretiminin %2,8 artması ve bu yılda %5 KDV uygulanmaya başlanmasıyla BAE kamu maliyesi %3,8 fazla vermiştir. 2020 yılında petrol gelirlerinin azalması, teşvike dayalı vergi ve harç indirimlerinin yansmasıyla bütçe GSYH cinsinden %2,5 açık vermiştir.

2021 yılında, salgın etkilerinin hafiflemesi ile küresel seyahatte toparlanma meydana gelmiştir. Dubai Expo'nun da bahsedilen yılın son çeyreğinde gerçekleşmesi turizm gelirlerini artırarak bütçenin üzerindeki yükü hafifletmiştir. BAE yıl sonunda GSYH cinsinden %4 fazla vermiştir.

Küresel petrol arz ve talebinde yaşanan şoklar, petrol fiyatlarındaki değişikliklere katkıda bulunmuş ve fiyat seviyesini yükseltmiştir. Böylece 2022 yılında gelirler de artmıştır. Yıl genelinde ise turizm gelirlerindeki artmasıyla BAE bütçesinin GSYH cinsinden %9 fazla vermiştir.

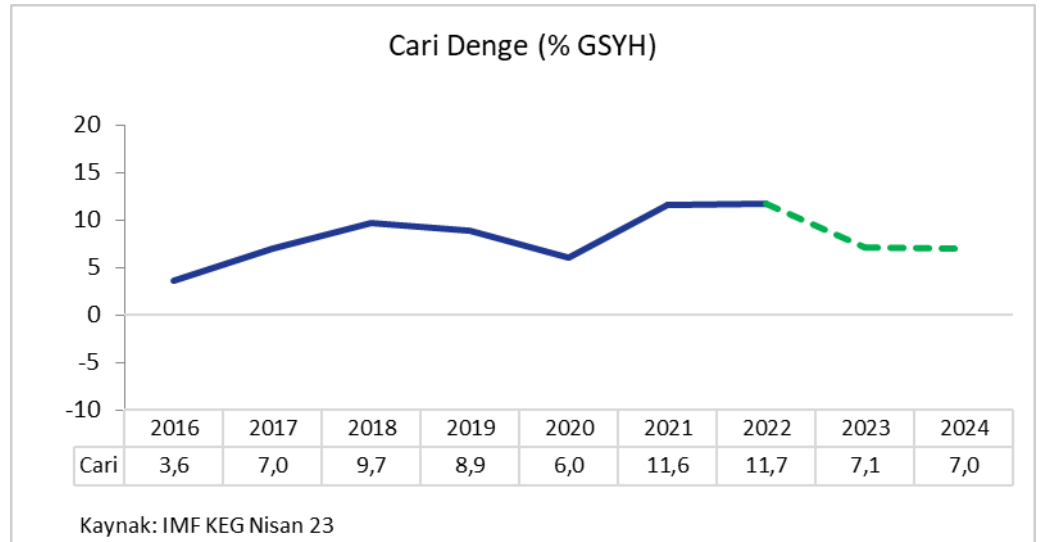

4. CARİ DENGESİ

Petrol ihracatıyla yakından ilişkili olan BAE cari dengesi, dış ticaret fazlasının da etkisiyle, genellikle fazla vermektedir. Ülke 2013 döneminde %18,7 ile son 7 yılın en yüksek GSYH cinsinden cari fazlasını vermiştir. 2014 yılından sonra ise petrol fiyatlarında yaşanan şokların artmasıyla ülkenin cari dengesi 2013'teki seviyesini bir daha yakalayamamıştır.

2017 yılında ihracat gelirlerinin artması ve ithalatın sabit kalması cari dengeyi iki katına çıkartarak %7 fazla vermesine neden olmuştur. Takip eden yıllarda sırasıyla %9,7 ve %8,9 olarak gerçekleşen cari fazla 2020 yılında OPEC+ anlaşması kapsamında düşen petrol fiyatları ve azalan petrol üretimine yanıt olarak %6'ya gerilemiştir. 2021 yılında ise, BAE cari fazlası petrol üretiminin ve ihracatının artmasına bağlı olarak toparlanarak salgın öncesi seviyeleri geçmiş ve %11,6 olmuştur. 2022 yılında ise cari fazlanın GSYH cinsinden benzer seviyede gerçekleşmiştir. (%11,7)

5. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:

- BAE, dünyanın en yüksek kişi başına düşen gelire sahip ülkelerden biridir. Bu yüksek gelir düzeyi, tüketim harcamalarını ve yatırımları destekleyerek ekonomiyi güçlendirir.
- BAE'nin zengin petrol ve doğal gaz rezervleri, ülkenin ekonomik büyümesini ve ihracatını destekler. Petrol ve gaz sektörü, BAE'nin ana gelir kaynağıdır.
- BAE, modern ve gelişmiş bir altyapıya sahiptir. İyi işleyen limanlar, havaalanları, karayolları ve telekomünikasyon ağı, ticaretin ve yatırımların kolaylaştırılmasına yardımcı olur.
- BAE, serbest ekonomik politikaları ve düşük vergi oranlarıyla bilinir. Bu, yabancı yatırımcıları cezbetmekte ve iş yapmayı teşvik etmektedir.

Zayıf Yönleri:

- BAE'nin ekonomisi büyük ölçüde petrol ve doğal gaz ihracatına dayanmaktadır.
- Petrol fiyatlarındaki dalgalanmalar: BAE ekonomisi, petrol ve gaz fiyatlarındaki dalgalanmalara hassastır. Düşük petrol fiyatları, devlet gelirlerini azaltabilir ve ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyebilir.
- Bölgesel istikrarsızlık: BAE, bölgesel istikrarsızlıklar ve siyasi çatışmalarla çevrilidir. Bu tür olaylar, güvenlik riskleri ve iş ortamındaki belirsizlikler yaratabilir.
- İklim değişikliği: BAE, iklim değişikliği ve deniz seviyesindeki yükselme gibi çevresel sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar, su kaynakları, tarım ve turizm gibi sektörleri etkileyebilir ve ekonomik sürdürülebilirlik üzerinde olumsuz bir etki yaratabilir.

Fırsatlar:

- BAE, Dubai gibi turistik cazibe merkezleriyle ünlüdür. Turizm sektöründe büyük bir potansiyel bulunmaktadır. Yeni turistik projelerin geliştirilmesi ve turist sayısının artırılmasıyla gelirlerin ve istihdamın artması beklenmektedir.
- BAE, enerji kaynaklarını çeşitlendirmek ve sürdürülebilir enerjiye geçiş yapmak için fırsatlara sahiptir. Güneş ve rüzgar enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımıyla enerji bağımsızlığını artırabilir ve ihracat potansiyelini geliştirebilir.
- BAE, finans merkezleri olan Dubai ve Abu Dabi'ye ev sahipliği yapmaktadır. Finans sektöründeki büyüme potansiyeli, daha fazla yatırımcıyı ve finansal kuruluşu ülkeye çekebilir.

Tehditler:

- BAE ekonomisi, petrol ve gaz fiyatlarındaki dalgalanmalara hassastır. Düşük petrol fiyatları, devlet gelirlerini azaltabilir ve ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyebilir.
- BAE, bölgesel istikrarsızlıklar ve siyasi çatışmalarla çevrilidir. Bu tür olaylar, güvenlik riskleri ve iş ortamındaki belirsizlikler yaratabilir.
- BAE, iklim değişikliği ve deniz seviyesindeki yükselme gibi çevresel sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar, su kaynakları, tarım ve turizm gibi sektörleri etkileyebilir ve ekonomik sürdürülebilirlik üzerinde olumsuz bir etki yaratabilir.

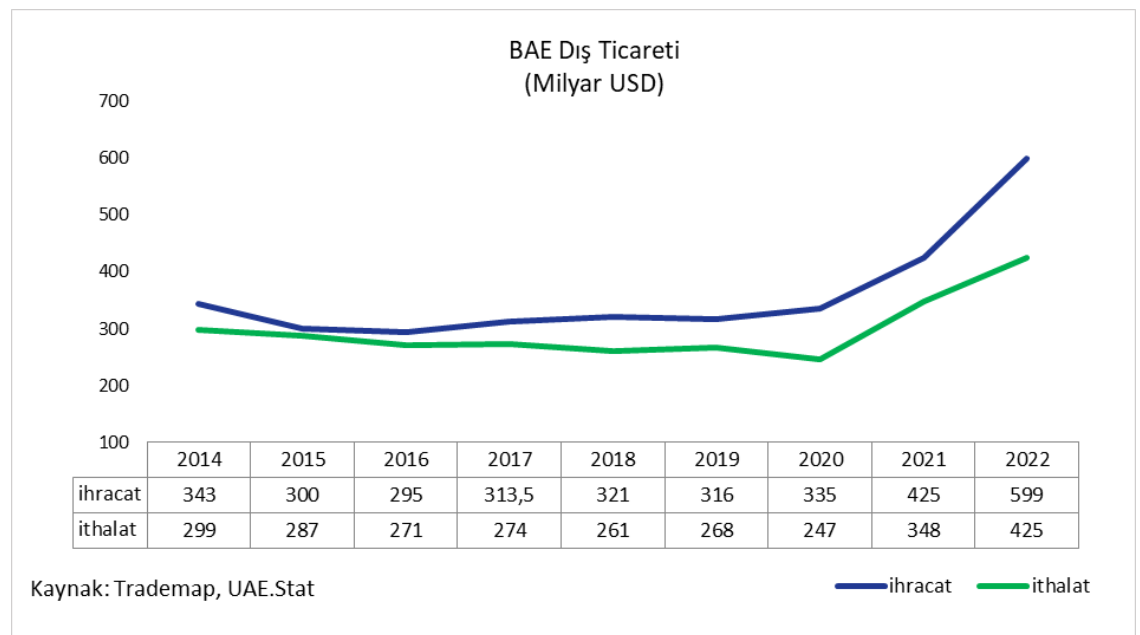
6. DIŞ TİCARET

BAE dış ticareti genellikle fazla vermektedir. İhracat gelirleri 2014-2015 yılında sırasıyla 343 ve 300 milyar USD olarak gerçekleştikten sonra 2016 yılında 295 milyar USD'ye gerilemiştir. Takip eden yıllarda 300 milyar USD seviyesi üzerinde gerçekleşen ihracat 2020 yılında 335 milyar USD'ye yükselerek, 2015 yılından itibaren en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

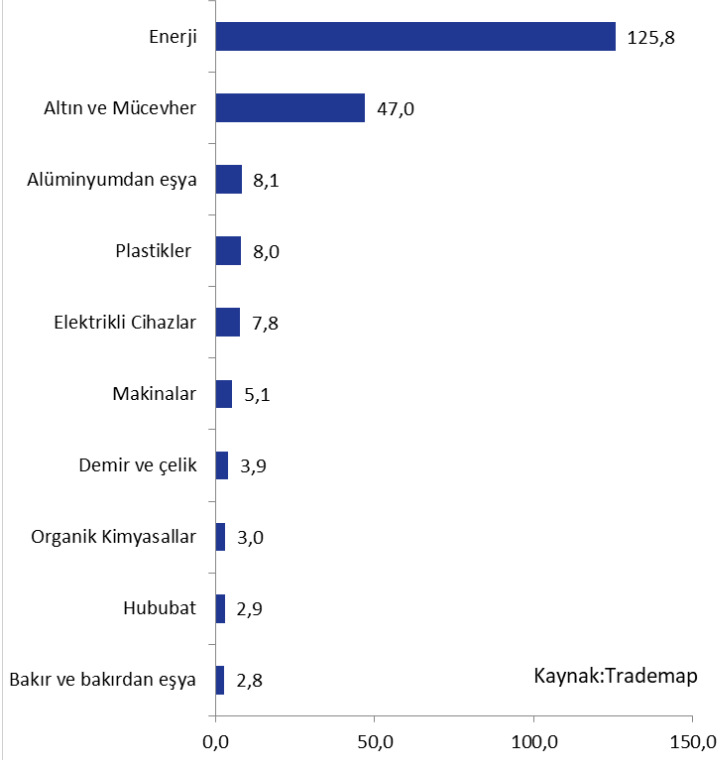
İthalat ise, 2013-2019 yılları arasında ortalama 279 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2020'de ise bir önceki yıla göre %8 daralan ithalat 247 milyar USD'ye gerilemiştir. Böylece, bahsedilen yılda dış ticaret hacmi 582 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında ise ihracat %27 artarak 425 milyar USD'ye ithalat ise %41 artarak 348 milyar USD seviyesine yükselmiştir. 2022 yılının öncü verilerine göre BAE ihracatı %41 artarak 599 milyar USD'ye ; ithalat ise %22 artarak 425 milyar USD'ye yükselmiştir. Böylece BAE dış ticaret fazlası 174 milyar USD'ye ve dış ticaret hacmi 1.024 milyar USD'ye yükselerek son 10 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Buna ek olarak 2022 ticaretiyle BAE, dünya ihracatında 11. dünya ithalatında 18. sırada yer almaktadır.

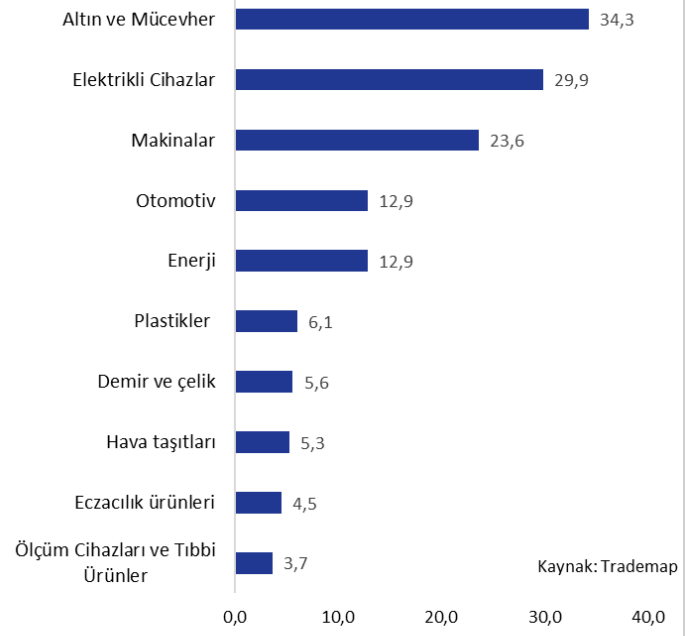
Ürün bazında ticarete, BAE'nin ihracatında, enerji, altın mücevher ve alüminyumdan eşya sektörleri öne çıkmaktadır. Bahsedilen sektörler ülke ihracatının %75'ini oluşturmaktadır. İthalat tarafında ise, benzer şekilde altın-mücevher, elektrikli cihazlar ve makinalar başlıca sektörler olup ülke ithalatının %41'ini oluşturmaktadır.

BAE'nin İhracatı
(2021, Milyar USD)

BAE'nin İthalatı
(2021, Milyar USD)

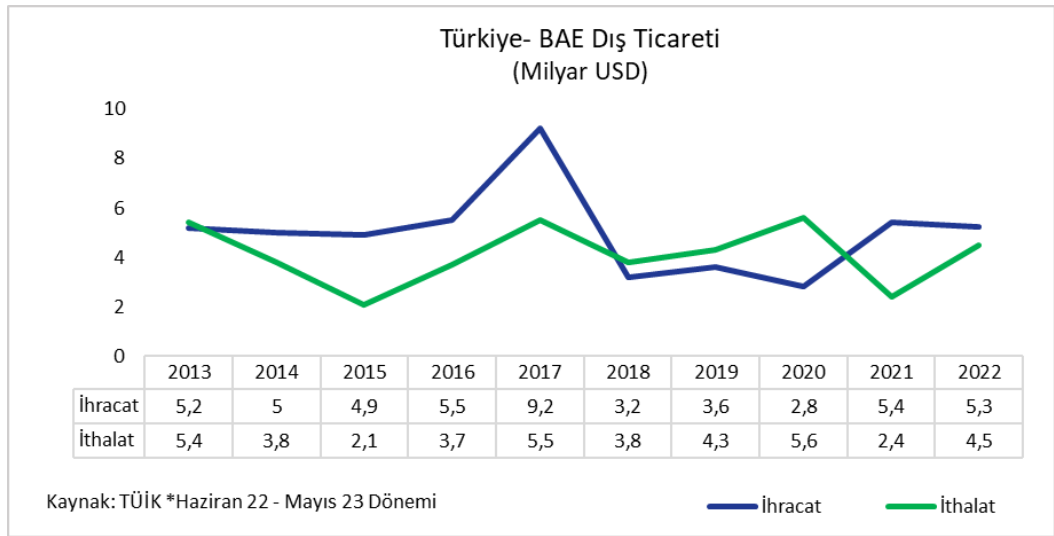
7. TÜRKİYE İLE DİŞ TİCARETİ

Türkiye, BAE ile olan dış ticaretinde 2014-2017 yılları arasında net ihracatçı konumundayken 2018-2020 yıllarında net ithalatçı olmuş 2021 sonrasında yeniden net ihracatçı konumuna gelmiştir.

2013 yılında 10,6 milyar USD olan dış ticaret hacmi 2017 yılında 14,7 milyar USD ile rekor kırmıştır. 2018 yılında ihracatın %65 ithalatın %31 azalmasından dolayı dış ticaret hacmi 7 milyar USD seviyesine gerilemiştir. 2020 yılında ise ihracatın 2,8 milyar USD'ye gerilemesi ithalatın ise 5,6 milyar USD'ye yükselmesiyle 2,8 milyar USD dış ticaret açığı verilmiştir. 2021 yılında ihracat %93 artarak 5,4 milyar USD'ye yükselmiş böylece son yılların en yüksek ihracat miktarına ulaşmıştır. Aynı yılda ithalat, bir önceki yıla göre %57 daralarak 2,4 milyar USD'ye gerilemiştir. Dış ticaret hacminin 7,8 milyar USD olduğu yılda, Türkiye BAE'ye karşı 3 milyar USD dış ticaret fazlası vermiştir.

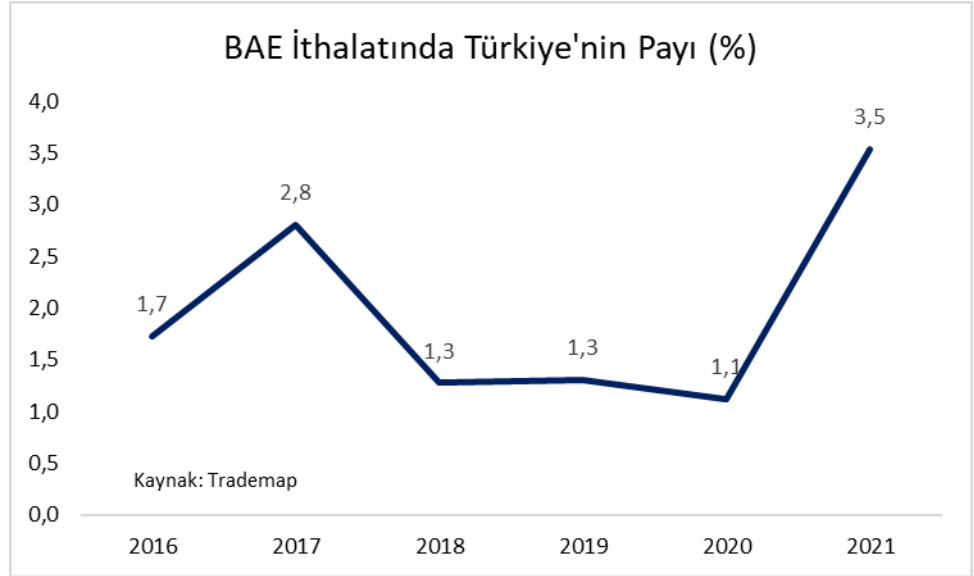
2022 yılında ise ülkeye olan ihracat bir önceki yıl seviyesine yakın olarak 5,3 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. İthalat ise aynı dönemde %86 artarak 4,5 milyar USD'ye yükselmiştir. Böylece dış ticaret hacmi 10 milyar USD'ye yaklaşırken. Türkiye'nin BAE'ye karşı dış ticaret fazlası 1 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

2023 yılının Ocak-Mayıs döneminde BAE'ye olan ihracat bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %24 artarak 2,5 milyar USD'ye, ithalat ise aynı dönemde %162 artarak 4,1 milyar USD'ye yükselmiştir.

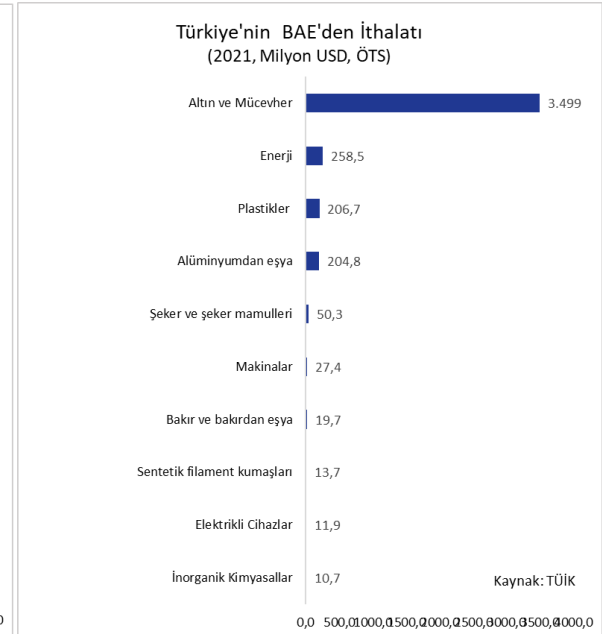
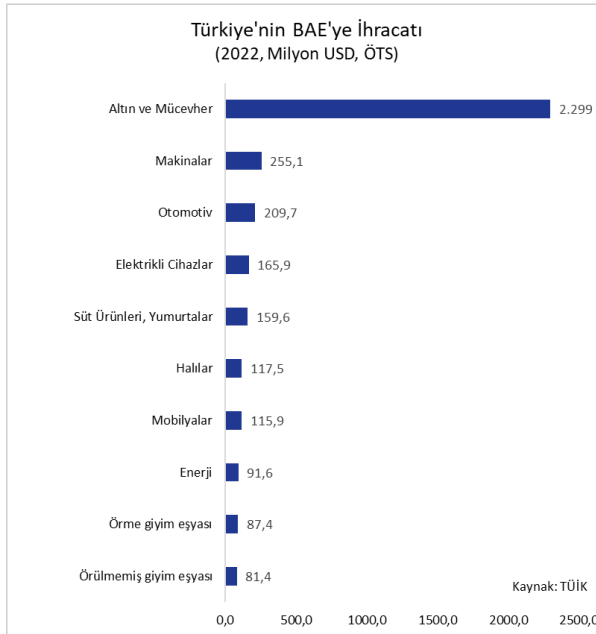

BAE ithalatında Türkiye'nin payı incelendiğinde 2017 yılı sonrasında, ülkeye olan ihracatımızın 9 milyar USD civarlarından 3-4 milyar USD civarına gerilemesiyle BAE ithalat pazarından alınan pay %2,8 seviyesinden %1,3'e gerilemiştir. 2021 yılında yeniden ihracatın yükselmesiyle BAE ithalat pazarından alınan pay %3,5'e ilerlemiştir.

Ürün bazında ticaretle ise, ülkeye olan ihracatta altın-mücevher, makinalar ve otomotiv sektörleri öne çıkmakta olup ülkeye olan ticaretin %57'sini oluşturmaktadır. İhracattaki büyük ağırlık altın ve mücevher sektörü tarafından gerçekleştirilmiştir (%47). İthalat tarafından ise altın ve mücevher sektörü %80'i , enerji %6'yı ve plastikler %4,7'yi oluşturmaktadır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr